

Rezumat executiv al Cadrului de Management al aspectelor de Mediu și Sociale

Proiectul de investiții în Guvernanță, Creștere și Reziliență a Sectorului Agricol

Cadrul de management al aspectelor de mediu și sociale (CMMS) a fost elaborat în vederea evaluării potențialelor riscuri și impacturi de mediu și sociale ale Proiectului de investiții în Guvernanță, Creștere și Reziliență a sectorului agricol (AGGRI). CMMS prezintă un rezumat al riscurilor și impacturilor de mediu și sociale așteptate asociate Proiectului și identifică măsurile de atenuare a impacturilor negative pe parcursul ciclului de viață al proiectului. Documentul prezintă standardele de mediu și sociale (SMS) ale Băncii Mondiale și legislația Republicii Moldova, determină aranjamentele instituționale și capacitatea de a se conforma Cadrului de mediu și social (CMS) al Băncii, identifică părțile interesate și metodele de implicare, descrie procedura de remediere a reclamațiilor și mecanismele de feedback și abordează cerințele de monitorizare și raportare privind performanța de mediu și socială a Proiectului. Având în vedere că evaluarea tehnică (de exemplu, studii de fezabilitate, proiecte detaliate) și locațiile specifice de intervenție în cadrul proiectului nu sunt identificate și/sau pregătite și impacturile lor specifice nu sunt cunoscute la etapa de pregătire a proiectului, se adoptă o abordare de tip cadru.

În conformitate cu cele menționate mai sus, CMMS este elaborat în baza *Planului de Angajament Social și de Mediu (PASM)* convenit între Banca Mondială și Guvernul Republicii Moldova și urmează să fie implementat corespunzător fiecărei activități, în corespundere cu prevederile *Cadrului politicii de relocare (CPR)*, elaborată conform SMS5, *Planului de implicare a părților interesate (SEP)*, elaborat conform SMS 10, care descrie, de asemenea, un *mechanism de soluționare a reclamațiilor (MSR)* la nivel de proiect, conceput pentru a facilita primirea și răspunsul la feedback-ul și preocupările asociate cu proiectul. CMMS urmează să fie implementat în corespundere cu *Procedurile de management al forței de muncă (PMM)*, elaborate în conformitate cu cerințele SMS2. CPR, SEP și PMM fac parte din acest CMMS și vor fi aplicate pentru a atenua în mod corespunzător impacturile de mediu și sociale ale activităților Proiectului care urmează să fie finanțate.

Amplasarea Proiectului. AGGRI include cinci componente. *Componenta 1 a Proiectului – Îmbunătățirea guvernanței sectoriale și managementului cunoștințelor agricole* va oferi bunuri și servicii pentru îmbunătățirea funcționării și managementului instituțiilor guvernamentale/ale statului din sectorul agricol, de siguranță a alimentelor și cel veterinar. Locația acestor activități cel mai probabil va fi municipiul Chișinău.

Componenta 2 - Promovarea dezvoltării lanțurilor valorice pentru dezvoltare se va axa pe fortificarea capacităților producătorilor de lapte și carne, precum și a producătorilor de culturi vegetale de a-și crește productivitatea, îmbunătăți nivelul de respectare a standardelor de producție și spori calitatea produsului gata pentru comercializare. Astfel, activitățile Componentei 2 vor fi implementate la locația beneficiarului (fermele comerciale de lapte) de pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Activitățile planificate în cadrul *Componentei 3 - Consolidarea rezilienței prin servicii de*

irigare, inclusiv reabilitarea Sistemelor Centralizate de Irigare (SCI) existente și construirea noii infrastructuri pentru asigurarea conexiunii dintre SCI, se vor desfășura în zonele selectate gestionate și utilizate de către Asociațiile de Utilizatori de Apă (AUA) din localitățile Tudora, Caplani și Crocmaz din raionul Ștefan Vodă - sud-estul Republicii Moldova; Satele Tețcani și Corjeuți din raionul Briceni - nord-vestul Republicii Moldova, satele Etulia și Alexandru Ioan Cuza din UTA Găgăuzia și raionul Cahul - în partea de sud a Republicii Moldova.

Activitățile care vor fi finanțate în cadrul *Componentei 4 - Componenta de răspuns la situații de urgență* vor fi stabilite dacă vor fi luate deciziile de realocare a finanțării pentru o situație de urgență.

Componenta 5 – Managementul Proiectului va acoperi activitățile legate de implementarea corespunzătoare a activităților Proiectului.

Potențialele riscuri și impacturi de mediu și sociale ale Proiectului. Riscurile și impacturile asociate componentelor 1, 2 și 3 ale AGGRI sunt următoarele:

Componenta 1 a Proiectului - Îmbunătățirea guvernancei sectoriale și managementului cunoștințelor agricole: (i) Sănătate și siguranță în contextul COVID - 19; (ii) Lipsa de informare și comunicarea necorespunzătoare între entitățile de implementare, furnizorii de servicii și beneficiari.

Componenta 2 - Promovarea dezvoltării lanțurilor valorice pentru dezvoltare: Activitățile planificate în cadrul Componentei 2, în special înființarea de ferme comerciale noi sau modernizarea unor ferme existente, pot genera impacturi sociale și de mediu moderate în fazele de construcție și exploatare, cum ar fi poluarea solului, a apei și a aerului; riscuri pentru sănătatea și securitatea lucrătorilor implicați în lucrările de construcție, perturbări în trafic din cauza transportării materialelor de construcție, praf, zgomot și vibrații, siguranța angajaților fermei etc. Activitățile planificate nu vor genera impact asupra biodiversității sau resurselor fizice culturale, deoarece nu vor sprijini subproiecte situate în zone protejate, habitate critice și necritice sau zone sensibile din punct de vedere cultural sau social. *Achiziții de terenuri nu sunt necesare în cadrul acestei componente.* Unele riscuri pentru sănătatea și securitatea comunității pot fi prezente din cauza posibilei interacțiuni cu comunitățile din apropiere în timpul transportului de echipamente și utilaje sau în timpul activităților de construcție localizate. Este puțin probabil ca activitățile asociate cu lucrări de construcții mici să genereze impacturi disproporționate asupra grupurilor vulnerabile și sunt, în general, ușor de gestionat prin screening și planuri de management al șantierului. Riscurile potențiale pentru forța de muncă se referă în special la *lucrările de construcție la scară mică, care pot fi atenuate prin respectarea Planurilor de Gestionarea Impacturilor de Mediu și Sociale (PGMS-urilor) elaborate în cadrul Proiectului, PMM și PGMS și PMM elaborate de fiecare Antreprenor care urmează să fie implicat în Proiect.* După examinarea fiecărui subproiect propus (în selectarea beneficiarilor Componentei 2), entitățile de implementare se vor asigura că activitățile care implică riscuri semnificative pentru drepturile muncii, sănătatea și securitatea angajaților, precum și munca copiilor sau munca forțată vor fi excluse din Finanțarea proiectului. Afacerile noi, fermele mici/de familie sau fermele conduse de femei pot avea nevoie de sprijin suplimentar pentru a aplica pentru finanțare în cadrul Proiectului. Lista de verificare pe aspecte sociale va fi utilizată pentru a se asigura că sunt evitate discriminările și excluderile nejustificate.

Componenta 3 - Consolidarea rezilienței prin servicii de irigare: Activitățile planificate în

cadrul Componentei 3, în special reabilitarea infrastructurii de irigare existente, construcția noilor conducte de apă și aducție, rezervoare de stocare a apei, stații de pompare și repompare, pot genera riscuri potențiale în fazele de proiectare, construcție și exploatare. *Construcția de noi elemente de infrastructură poate necesita terenuri suplimentare.* Astfel, relcoarea poate afecta proprietarii de terenuri din zona componentei 3. *Riscurile și impacturile la etapa de construcție sunt specifice lucrărilor de construcție la scară mică, specifice șantierului și atenuabile,* precum zgomotul și vibrațiile, praful, generarea de deșeuri, poluarea apei, solului și a aerului, poluarea cu praf de azbest, emisia de poluanți, degradarea fertilității solului, eroziunea, salinizarea. Pentru lucrări de construcție și reabilitare la scară mică va fi implicat un număr mic de muncitori pe șantier pentru perioade scurte de timp. Astfel, *nu se așteaptă un aflus substanțial de forță de muncă în perioada de construcție.* *Riscurile potențiale pentru forța de muncă se referă în special la lucrările de construcție la scară mică, care pot fi atenuate prin respectarea PGMS-urilor elaborate în cadrul Proiectului, PMM elaborat de fiecare Antreprenor care urmează să fie implicat în Proiect și a PGMS.* Unele riscuri pentru sănătatea și securitatea comunității pot fi prezente din cauza posibilei interacțiuni cu comunitățile din apropiere în timpul transportului de echipamente și utilaje sau în timpul activităților de construcție locale. Este puțin probabil ca activitățile asociate cu *lucrări de construcții mici să genereze impacturi disproporționate asupra grupurilor vulnerabile.* *Riscul de exploatare sexuală, abuz și hărțuire este estimat ca fiind scăzut și atenuabil prin respectarea Codului de conduită de către toți lucrătorii Proiectului și prin funcționarea unui mecanism de soluționare a reclamațiilor care respectă confidențialitatea.*

Măsurile de atenuare propuse: Acolo unde există probabilitatea ca subproiectele să aibă riscuri și impacturi negative asupra mediului sau sociale minime sau astfel de riscuri nu există (de exemplu, asistență tehnică pentru elaborarea legislației, digitalizare, achiziție de echipamente de birou, asistență pentru consolidarea capacităților etc.), astfel de subproiecte nu necesită o evaluare socială și de mediu suplimentară după screening-ul inițial.

Pentru implementarea Componentei 1 pentru evitarea riscurilor potențiale, se recomandă implementarea corectă a SEP și PMM.

Având în vedere activitățile planificate în cadrul Componentei 2, măsurile propuse pentru identificarea corectă a riscurilor și a impacturilor, minimizarea riscurilor, evitarea impacturilor sau atenuarea acestora sunt următoarele:

Etapa de pre-construcție/proiectare: implementarea SEP, inclusiv a unei campanii extinse de conștientizare pentru a se asigura că toate informațiile relevante sunt oferite mai multor tipuri de ferme și potențiali beneficiari; Setul de documente va include un checklist pentru screening-ul de mediu și social (CLMS) care va descrie, de asemenea, starea reală de sănătate și siguranță a animalelor și măsurile propuse pentru etapele de construcție și exploatare; screening-ul de mediu și social transparent și adecvat al subproiectelor care vor beneficia de finanțare, folosind listele de verificare anexate la CMMS; includerea cerințelor CMMS în contractele de proiectare și construcție ale subproiectelor selectate, atât în caietul de sarcini, cât și în devizul cantităților; elaborarea EIMS/PGMS specifice amplasamentului pentru fiecare subproiect pe baza screening-ului oferit; PGMS pentru lucrările de construcție care urmează să fie elaborat de către Contractor, care poate include PMM al Contractorului, planul de management al sănătății și siguranței comunității și planul de management al traficului.

Etapa de construcție: SEP (inclusiv MSR), PMM, PGMS, implementarea și monitorizarea PGMS al Contractorului.

Etapă de exploatare: Conform cerințelor legislației naționale privind permisele și autorizațiile necesare.

Având în vedere activitățile planificate în cadrul Componentei 3, măsurile propuse pentru identificarea corectă a riscurilor și impacturilor, minimizarea riscurilor, evitarea impacturilor sau atenuarea acestora sunt următoarele:

Etapă de pre-construcție/proiectare: implementarea SEP, inclusiv campanie extinsă de conștientizare pentru a se asigura că toate informațiile relevante sunt furnizate mai multor tipuri de ferme și potențiali beneficiari; proiectare evitând pe cât posibil utilizarea terenurilor agricole private; screening-ul de mediu și social al lucrărilor planificate pe baza proiectului elaborat, utilizând listele de verificare anexate la CGMS și CPR; pe baza screening-ului oferit și a evaluării preliminare a activității se va stabili necesitatea de a elabora și Evaluarea Impactului de Mediu și Social (EIMS) pentru fiecare Sistem de Irigare Centralizat care urmează să fie reabilitat și extins; elaborarea Planurilor de Gestionare al Impactului de Mediu și Social (PGMS) specifice amplasamentului și a Planului de Acțiune pentru Relocare (PAR) pentru fiecare subproiect bazat pe EIMS; includerea cerințelor CMMS, EIMS și PGMS în contractele de proiectare, construcție și supraveghere, atât în caietul de sarcini, cât și în deviz; PGMS pentru lucrările de construcție care urmează să fie elaborat de către Contractor, care poate include PMM al Contractorului, planul de management al sănătății și siguranței comunitare și planul de management al traficului.

Etapă de construcție: PAR-uri, SEP (inclusiv MSR), PMM, PGMS, implementarea și monitorizarea PGMS al Contractorului.

Etapă de exploatare: Conform cerințelor legislației naționale privind permisele și autorizațiile necesare. Aplicarea celor mai bune practici în irigare, managementul utilizării pesticidelor.

Implicarea părților interesate. În baza cerințelor SMS 10, a fost elaborat un SEP, care este atașat acestui CMMS. SEP descrie calendarul și metodele de implicare cu părțile interesate de-a lungul ciclului de viață al AGGRI, făcând distincție între părțile afectate de proiect și alte părți interesate. SEP descrie, de asemenea, tipul de informații și momentul comunicării informațiilor părților afectate de proiect și altor părți interesate, precum și tipul de informații care trebuie obținute de la acestea.

Rezultatele activităților de implicare a părților interesate, inclusiv mecanismul de soluționare a reclamațiilor (MSR) vor fi raportate semestrial către BM și postate pe site-ul web al UCIMPA.

Proceduri de management al forței de muncă. PMM conform cerințelor SMS2 a fost elaborat și este atașat acestui CMMS. În baza informațiilor disponibile, proiectul va implica un număr limitat de lucrători direcți și contractați. Numărul exact și sursa forței de muncă vor fi confirmate în timpul activităților de due diligence ale Proiectului.

În categoria lucrătorilor direcți sunt incluse entitățile de implementare: UCIMPA, AIPA și FDD.

Muncitorii contractați vor fi angajați în baza contractelor de proiectare, furnizare, instalare și supraveghere tehnică. Muncitorii contractați, de asemenea, vor fi considerați forță de muncă a

subcontractanților.

Tipul de muncă pe care trebuie să îl desfășoare lucrătorii direcți nu implică o vulnerabilitate ridicată la abuzul de drepturi de muncă sau riscuri de SSM. Se evaluează că principalele riscuri de muncă pentru lucrătorii contractați ar fi asociate cu riscurile de sănătate și siguranță legate de activitățile de construcție la scară mică pentru ambele componente 2 și 3. Niciun alt risc de muncă nu este considerat a fi semnificativ. Riscul de violență bazată pe gen este evaluat ca fiind scăzut.

Codul Muncii al Republicii Moldova privind salariile și deducerile din salariu, timpul de muncă, pauzele de odihnă, conflictele de muncă și alte prevederi se va aplica în raport cu toți lucrătorii din proiect. În plus, proiectul va oferi un mecanism eficient de soluționare a reclamațiilor pentru lucrători pentru a ridica probleme și preocupări la locul de muncă.

Conform legislației naționale, obligațiile angajatorului sunt să asigure un mediu de lucru sănătos; obligația de a desemna o persoană care va fi responsabilă de aranjamentele SSM la locul de muncă și la fața locului și să asigure lucrătorilor standarde bune de igienă, apă potabilă proaspătă, grupuri sanitare și dușuri, locuri de cazare curate (atunci când este necesar), zone separate de gătit și de luat masa.

Personalul desemnat de UCIMPA va monitoriza performanța Contractorilor în raport cu lucrătorii contractați.

Mecanismul de soluționare a reclamațiilor. Va fi pus în aplicare un *Mecanism de soluționare a reclamațiilor* (MSR) pentru comunități. Acesta va fi un mecanism structurat pe două nivele pentru a aborda preocupările publice și cele ale părților afectate de proiect și reclamațiile în cadrul implementării Proiectului:

Nivel I (nivel local) – La acest nivel reclamațiile vor fi abordate de AUA și APL;

Nivel II (nivelul proiectului) – UCIMPA, cu suportul altor unități de implementare, va examina și va soluționa reclamațiile în conformitate cu cerințele legislației naționale și prevederile SMS ale BM.

Procedurile de implementare. Entitățile de implementare a Proiectului sunt Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova (MAIA) și Unitatea de implementare și monitorizare a proiectelor în domeniul agriculturii, finanțate de Banca Mondială (UCIMPA), subordonată direct MAIA, care va îndeplini o serie de funcții fiduciare, de coordonare și de sprijin pentru a asigura implementarea eficientă a proiectului în raport cu obligațiile MAIA privind garanțiile sociale și de mediu, achiziții, managementul financiar și alte cerințe specifice țării, cum ar fi monitorizarea și evaluarea. Agenția MAIA pentru Plăți și Intervenții în Agricultură (AIPA) va juca un rol cheie în configurarea proiectului pentru implementarea programelor de granturi pentru investiții corespunzătoare. Fondul de Dezvoltare Durabilă Moldova (FDD) va asigura un rol cheie de coordonare tehnică în implementarea Componentei 3, pentru a asigura implementarea rapidă și eficientă a activităților legate de irigare, inclusiv implicarea în pregătirea EIMS, implementarea PGMS și monitorizarea atenuării impactului.

Costurile aferente implementării prevederilor M&S ale CMMS AGGRI vor fi acoperite de bugetul proiectului.